

26.5.2014

Hallintovaliokunta

EDUSKUNTA

Asiantuntijakutsunne 20.5.2014, Kuulemistilaisuus 27.5.2014,
HE 38/2014 vp laiksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta

Uudistuksen linjaukset ja aikataulu

Nyt käsittelyssä oleva hallituksen esitys koskee voimassa olevan kuntien valtionosuusjärjestelmän muuttamista ja valtionosuuden määräytymisperusteiden uudistamista merkittävästi. Kuntaliiton hallitus on 6.3.2014 käsitellyt uudistamista ja antanut siitä lausuntonsa uudistuksen valmistelijoille.

Uudistuksella on ollut 25.4.2012 asetettu selvitysmies, joka on tehnyt oman esityksensä uudistuksen pohjaksi. Selvitysmiehen työtä on ohjattu työskentelyn aikana poliittisesti Hallinnon ja aluekehityksen ministerityöryhmän (Halke) ja talouspoliittisen ministerivaliokunnan päätöksillä merkittävästi.

Uudistuksen peruslinjaukset on asetettu työn alkuvaiheessa ja uudistuksen selvitysmies on esitellyt niitä useissa yhteyksissä. Etenemistä on voitu lisäksi seurata uudistuksen ohjausryhmässä ja lakiryhmässä, joissa on ollut Kuntaliiton edustajia.

Hallituksen esityksen mukaan uudistuksen peruseriaatteita ovat:

- 1) Järjestelmän painopistettä siirretään kustannusten tasauksesta tulojen tasaukseen.
- 2) Järjestelmää yksinkertaistetaan vähentämällä merkittävästi laskentakriteerejä ja poistamalla niistä päällekkäisyyksiä.
- 3) Jatkossakin valtionosuudet perustuvat merkittävästi kunnan väestön ikärakenteeseen ja sairastavuuteen sekä niitä koskevat kriteerit uudistetaan ottamalla niihin uudet ajantasaiset sisällöt.
- 4) Poistetaan määräytymistekijöistä porrastukset ja siten lisätään järjestelmän kuntaliitosneutraalisuutta.
- 5) Vieraskielisten määräytymisperuste laajennetaan koskemaan koko väestöä.
- 6) Parannetaan järjestelmän kannustavuutta tulojen tasauksessa ja poistamalla määräytymisperusteiden porrastukset sekä korvaamalla taajamarakennekriteeri työpaikkaomavaraisuudella.
- 7) Säilytetään kustannustenjaon tarkistus osana järjestelmää. Tavoitteena on siirtyä nykyistä tiheämpään tarkistukseen.
- 8) Uusi järjestelmä otetaan käyttöön 2015. Kuntien välisten muutosten lieventämiseksi varaudutaan siirtymäaikaan.

Uudistuksen vaikutukset ja kuntakohtaiset koelaskelmat on laadittu ensin vuoden 2013 tasossa joulukuussa 2013 hyväksytyn alustavan ehdotuksen yhteydessä, tarkistettu vuoden 2014 tasoon tammikuussa 2014 ja korjattu nyt esityksessä olevaan lopputulokseen huhtikuussa 2014 Halken 10.4.2014 tekemällä linjauksella.

Uudistusehdotuksesta on pyydetty kriteereiden ja määräytymisperusteiden osalta tammikuussa kommentit ja esityksen valmistuttua tammikuussa se lähetettiin mm. kuntiin varsinaiselle lausuntokierrokselle, jonka määräaika päättyi 4.4.2014. Lausuntojen perusteella selvitysmiehen esitysluonnosta jonkin verran muutettiin.

Uudistuksen aikataulu on alun perin asetettu siten, että esitys tulisi hyväksytyksi vielä tällä keväätistuntokaudella. Myös kuntien kannalta on tärkeää, että tämän aikataulun mukaan edetään, koska kunnilla tulee olla tiedossaan uudistuksen vaikutukset syksyn 2014 talousarviovalmistelussa vuodelle 2015, jos uudistus tulee voimaan 1.1.2015

Kuntaliitto pitää tärkeänä, että uudistuksessa edetään asetetun aikataulun mukaan.

Kuntaliitto pitää positiivisena, että kuntia kuultiin uudistuksen johdosta laajasti ja uudistuksen etenemisestä informointiin valmistelun kuluessa. Erityismaininta tästä kuuluu selvitysmiehelle, joka lukuisissa tilaisuuksissa ja seminaareissa esitteli uudistuksen tilannetta ja kulkua.

Rahoitusperiaatteen toteutuminen

Valtionosuusuudistuksen ajoituksen ja rahoitusperiaatteen toteutuksen kannalta suureksi ongelmaksi muodostuu merkittävien valtionosuusleikkausten osuminen samaan ajankohtaan uudistuksen kanssa. Järjestelmän ja perusteiden oikeudenmukaisuuden varmistaminen kuntien näkökulmasta on merkittävä asia, koska kahdelle kolmasosalle kunnista näyttää tulevan valtionosuuden menetyksiä. Uudistusta toteutettaessa tarvitaan arviointia rahoitusperiaatteen toteutumisesta eduskunnan perustuslakivaliokunnassa. Näyttää siltä, että uudistuksen jälkeen usean kunnan mahdollisuus selvittää palveluvelvoitteestaan on vaarantumassa. Tämä on koko uudistuksen toteuttamisen ja onnistumisen kannalta ratkaisevaa.

Positiivista hallituksen esityksessä on se, että perusteluihin on lisätty luku, jossa käsitellään uudistuksen suhdetta perustuslakiin ja säätämisyjärjestykseen nimenomaan rahoitusperiaatteen näkökulmasta. On ensiarvoisen tärkeää, että tarkastellaan kuntien voimavarojen riittävyyttä laissa asetettuihin velvoitteisiin nähden, ei vain koko maan tasolla, vaan myös yksittäisten kuntien tasolla.

Tässä vaiheessa tarkastelu koskee vain uudistuksen valtionosuusmuutoksia ja jo päätettyjä valtionosuusleikkauksia. Kuntaliiton mielestä tilanne kokonaisuudessaan on edelleen monelta osin avoinna ja esimerkiksi vuoden 2015 kuntien talousarvioiden laadinnan pohjaksi ei vielä ole riittävästi tietoa valtion toimenpiteiden kuntavaikutuksista. Syksyn 2014 varaan on jätetty hyvin merkittäviä lainsäätöuudistuksia erityisesti rakennepoliittiseen ohjelmaan tehtävien vähennyksiin liittyviin lakeihin ja eräisiin muihin kuntatalouteen tulossa oleviin vaikutuksiin, joilla käytännössä leikataan valtionosuuksia.

Valtiontalouden selonteossa julkisen talouden suunnitelmaksi vuosille 2015–2018 ja sen liitteenä olevassa Peruspalveluohjelmassa esitetään myös kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuja korotettavaksi 40 miljoonalla eurolla ja tämän lisäyksen perimisestä kokonaisuudessaan takaisin valtiolle valtionosuuksia vähentämällä.

Yleisen kiinteistöveron ala- ja ylärajoja korotetaan samoin kuin vakituisen asuinrakennuksen kiinteistöveroprosentin alarajaa korotetaan. Myös nämä, noin 54 miljoonan euron kuntien tulonlisäykset peritään valtiolle valtionosuusleikkauksin. Tällaista ei ole koskaan aikaisemmin tapahtunut valtio- /kuntasuhteessa ja tällainen toimintatapa on myös täydellisesti ristiriidassa viime syksyn rakennepoliittisen ohjelman toimeenpanon kanssa, jossa kunnille asetettiin yhden miljardin euron sopeutustavoite omin vero- ja sopeutuspäätöksin. Erikoisinta tässä on se, että kaikkien kuntien on oletettu nostavan kiinteistöveroprosenttejaan ylärajan mukaisesti ja näin olettaen on valtionosuuksia leikattu vastaava summa.

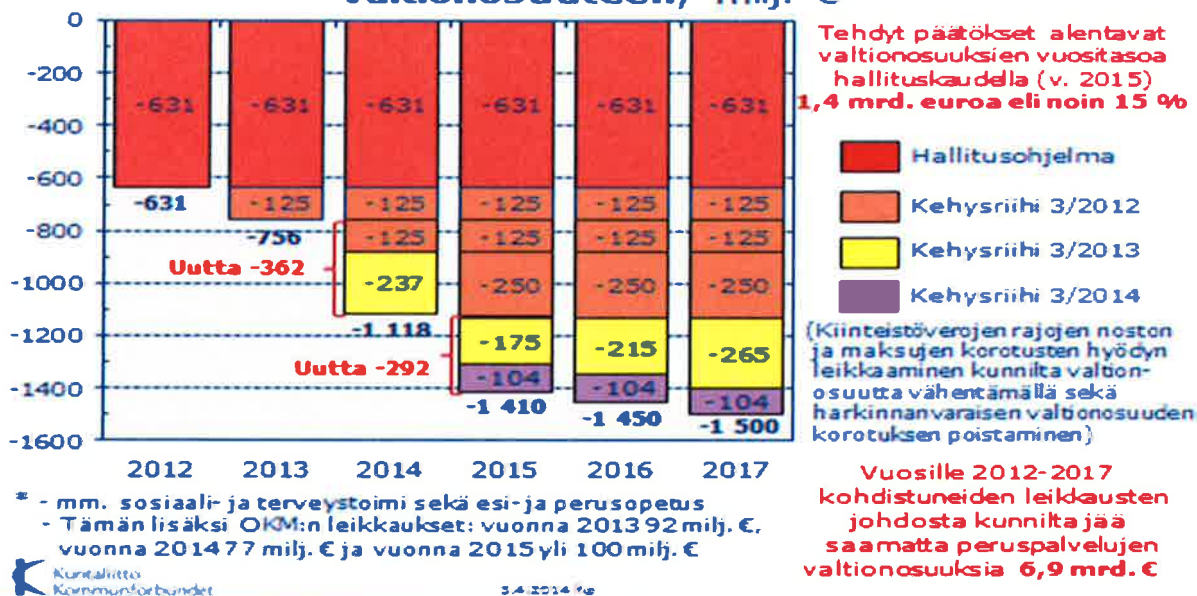
Epävarmuuksista huolimatta hallitus esittää että peruspalveluohjelman 2015–2018 tiivistelmässä, joka on siis osa valtioneuvoston kehyspäätöstä, että valtion toimenpiteet heikentävät kuntataloutta nettomääräisesti arviolta reilulla 200 miljoonalla eurolla.

Rahoitusperiaatteen toteutumista koskeva johtopäätös jää Kuntaliiton mielestä puutteelliseksi uudistuksen ja jo päätettyjen leikkausten osalta. Vuodelle 2015 on tulossa uusia velvoitteita,

kuten työmarkkinatuen siirto kunnille, leikkauksiksi katsottavia toimenpiteitä yms., jotka vaativat rahoitusperiaatteen tarkastelua uudelleen syksyllä 2014.

Hallitusohjelmaan sisältyvien, muiden jo päätettyjen leikkausten sekä uusiksi katsottavien asiakasmaksuja sekä kiinteistöverotulojen takaisinperintää koskevien leikkausten (104 miljoonaa euroa) jälkeen kunnilta jää saamatta vuosina 2012 -2017 valtionosuuksia kaikkiaan noin 6,9 mrd. euroa vuosina 2012 -2017 oheisen asetelman mukaan. Yksistään vuoteen 2015 kohdistuu leikkauksia 1,4 mrd. euroa, jonka päälle tulevat vielä valtionosuusuudistuksen vaikutukset:

Hallitusohjelman sekä vuosien 2012-2014 kehysriihien päätösten vaikutus kunnan peruspalvelujen* valtionosuuteen, milj. €

Kuntaliitto on huolissaan uudistuksessa menettävien kuntien selviytymisestä ja kuntien veroprosenttierojen kasvamisesta entisestään (liitteet uudistuksen vaikutuksista).

Kuntaliitto edellyttää, että valtionosuusjärjestelmä on kaikille kunnille oikeudenmukainen ja rahoitusperiaatetta toteuttava. Rahoitusperiaatteen toteuttamisen arvioinnissa on otettava huomioon päätetyt valtionosuusleikkaukset. Valtionosuusjärjestelmän on jatkossakin turvattava kunnallisten palvelujen järjestäminen tehokkaasti koko maassa kohtuullisella vero- ja maksurasituksella.

Kuntaliitto katsoo, että rahoitusperiaatteen toteutuminen on valtionosuusjärjestelmän uudistamisen talousvaikutusten ja kuntien lisääntyneiden tehtävien ja velvoitteiden sekä mittavien valtionosuusleikkausten vuoksi nyt vakavasti uhattuna (liite Kuntaliiton lausunto perustuslakivaliokunnalle).

Lisäksi Kuntaliitto edellyttää rahoitusperiaatteen tarkastelua uudelleen syksyllä 2014, kun selviää valtion 2015 talousarvioesityksen vaikutukset kuntataloudelle.

Uudistukselle asetettuja rajoituksia

Harkinnanvaraisen valtionosuuden korotuksen leikkaaminen

Kevään kehyspäättöksen mukaan kuntien harkinnanvarainen valtionosuuden korotus (entinen harkinnanvarainen rahoitusavustus) on päätetty kehyspäättöksen mukaan lakkauttaa ja määrärahat leikata kuntien valtionosuuksista. Määrärahasta on vuosittain voitu myöntää tukea kunnalle, jos se poikkeuksellisten ja tilapäisten kunnallistaloudellisten vaikeuksien vuoksi on joutunut lisätyn taloudellisen tuen tarpeeseen. Harkinnanvarainen korotus on välttämätön ja tarpeellinen osa valtionosuusjärjestelmää. Vaikka määräraha on ollut suhteellisen pieni (kuluva vuonna 20 miljoonaa euroa), sillä on voitu tukea yksittäisiä kuntien taloudellisissa vaikeuksissa, mikä on ollut erittäin tärkeää. Harkinnanvarainen tukijärjestelmä voidaan mieltää osaltaan myös välineeksi, jolla voidaan turvata yksittäisten kuntien kohdalla rahoitusperiaatteen toteutuminen. Leikkaamiseen jälkeen mitään tällaista välinettä ei valtionosuusjärjestelmään enää jäisi.

Kuntaliiton mielestä tämä harkinnanvarainen tuki on tärkeä osa valtionosuusjärjestelmää ja olisi siksi ehdottomasti säilytettävä ja luovuttava tästä leikkauksesta.

Toisen asteen koulutus

Halke linjasi kesäkuussa 2013, että vuoden 2015 uudistuksessa toisen asteen koulutusta ei siirretä osaksi ns. yhden putken rahoitusta. Valtionosuusjärjestelmän rakenteen kannalta on ongelmallista, että uudistusta ei valmisteltu kokonaisuutena selvitysmiehen alkuperäisen tavoiteasettelun mukaan. Tämän ratkaisun seurauksena toisen asteen koulutus eriytyy muusta valtionosuusjärjestelmästä.

Kuntaliitolle tämä ratkaisu oli pettymys. Kuntaliiton mielestä toisen asteen koulutuksen rahoitusta olisi tullut kehittää kokonaisuuden osana. Mm. olisi voitu harkita luopumista asukaskohtaisesti määräytyvästä kuntaosuudesta ja korvata se koulutuksessa olevien ikäluokkaan (esim. 16 - 18 -vuotiaiden lukumäärään) perustuvaksi.

Rakenne ja yleislinjaukset

Esitys täyttää pitkälle ne tavoitteet, joita uudistuksen rakenteelle on alun perin asetettu. Uudistus on pääsääntöisesti oikeansuuntainen. Se säilyttää laskennallisuuden ja peruskunnat pysyvät valtionosuuden saajina peruspalvelujen valtionosuuksissa. Ehdotus lisää uudistuksen läpinäkyvyyttä ja selkeyttä, yksinkertaistaa järjestelmää, poistaa tarpeettomia porrastuksia, poistaa päällekkäisiä ja samoja valtionosuuden määräytymisperusteita sekä vähentää niitä. Myös vanhentuneita valtionosuusperusteita uudistetaan kuten mm. sairastavuuskerrointa, jonka uudenlainen määräytyminen johtaa valtionosuuden kohdentumiseen aiempaa oikeudenmukaisemmin. Verotuloihin perustuva valtionosuuksien taseus säilyy tarpeellisena järjestelmän osana. Myös tavoite edetä valtionosuuden määräytymisessä kuntaliitosneutraaliin suuntaan, on oikea, joskin tulos on osin riittämätön.

Kuntaliitto katsoo, että järjestelmän rakenteen ja pääosin kriteereiden huomiointiin ottamisen ja kokonaisuuden kannalta uudistusesitys on onnistunut ja toteuttamiskelpoinen.

Uudistuksen kaikkia olennaisia muutoksia ei ole riittävästi perusteltu eikä laskelmia tehty tai ei ainakaan saatettu julkisuuteen. Riittäviä perusteluja ei ole esitetty työpaikkaomavaraisuus - kriteerille eikä vieraskielisyystekijän merkittävään painoarvoon.

Ikärakenteen painoarvon vähentäminen ja sairastavuuden vaikutuksen lisääminen on uudistuksen merkittävin asia. Se vaikuttaa paljon kuntakohtaiseen lopputulokseen. Erityisesti ikäikäiden ikäryhmien valtionosuusperusteen aleneminen useilla tuhansilla euroilla vaikuttaa ylisuurelta ja vaatisi myös paremmat perustelut. Loppuvaiheessa tätä epäkohtaa hieman korjattiin siirtämällä painopistettä takaisin vanhusikäryhmiin. Muutoksen suuntaa voidaan pitää kuitenkin perusteltuna luottaen THL:n ja VATT:n tekemiin tutkimuksiin.

Kuntaliitto katsoo, että olisi tarvittu lisäperusteluja ikärakenteen painosta ja ikäryhmähintojen muutoksista nykytilanteeseen verrattuna.

Uudistettu sairastavuuskerroin on parannus nykyiseen verrattuna ja on oikeasuuntainen, mutta se vaatii vielä jatkovalmistelua uudistuksen seuraavassa vaiheessa mm. siltä osin, mitkä sairaudet ovat vaikuttavia.

Uudistuksen valmistelun aikana on päätetty, että ammattikorkeakoulun rahoituksen siirtäminen valtiolle toteutetaan vähentämällä kuntien osuus (noin 455 milj. euroa) osittain (36 prosenttia) peruspalvelujen valtionosuudesta ja osittain (64 prosenttia) toisen asteen koulutuksen valtionosuudesta.

Kuntaliitto ei hyväksy ratkaisua. Kuntaliiton mielestä kustannusneutraali valtionosuuden vähennys olisi tullut toteuttaa kokonaan opetus- ja kulttuuriministeriön osuudesta, koska nyt esitetty ratkaisu pienentää peruspalvelujen valtionosuutta noin 164 miljoonaa euroa ja aiheuttaa näin toteutettuna kunnille heikkomman valtionosuuskehityksen. Näin toteutettuna peruspalvelujen valtionosuusprosentti alenee noin 0,65 prosenttiyksikköä eikä ehdotus ole siten kustannusneutraali valtion ja kuntien kesken kuin pelkästään muutoshetkellä.

Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasauksen omavastuu

Esityksen mukaan tulojen tasauksen painoarvoa lisätään siirtämällä peruspalvelujen valtionosuudesta (käytännössä sosiaali- ja terveydenhuollosta) noin 720 miljoonaa euroa tasaukseen tasausrajan nostamiseksi sataan prosenttiin. Tämän peruspalvelujen valtionosuutta vähentävä vaikutus on jokaiselle kunnalle 135 euroa/asukas nostaen omarahoitusosuutta (valtionosuusprosentti alenee lähes 3 prosenttiyksikköä). Vastaavasti kohdentuminen tasausjärjestelmässä perustuu kuntien laskennalliseen verotuloon, jolloin verotuloja runsaasti saavat kunnat hyötyvät ja vastaavasti vähän saavat menettävät (tasauksen näkökulmasta menettäjiä ovat vähemmän kuin 135 euroa/asukas tasauksessa hyötyvät kunnat).

Esityksen mukaan tasauslisälle esitetään 20 prosentin omavastuuta, kun nykyisin omavastuuta ei ole. Vastaavasti tasausvähennys on tasausrajan ylittävältä osalta 30 prosenttia lisätynä ylityksen luonnollisella logaritmilla, kun nykyisin tasausvähennys on 37 prosenttia. Tasaus suosii selvästi vahvan verotulon kuntia ja on epäedullinen heikon veropohjan kunnille korkean omavastuun vuoksi. Omavastuuta on perusteltu sillä, että se kannustaa kuntia veropohjan kasvattamiseen, kun saatua hyötyä ei tasauksessa menetetä. Tasausrajan yläpuolisilla kunnilla on lievä liukuva progressiivisuus. Uuden tasausvähennyksenkin jälkeen erot tasausvähennyksen piirissä olevien kuntien kesken säilyvät suurina.

Kuntaliitto esittää, että tasauslisän omavastuuosuutta pienennetään. Lisäksi kuntaliitto huomauttaa, että esitetty tasausjärjestelmä tasausrajan nostosta huolimatta ei ole kuntaliitosneutraali, koska tasausrajan ylä- ja alapuolisia kuntia käsitellään eri tavalla (ei ole symmetrinen).

Syrjäisyys

Syrjäisyyskertoimen syrjäisyyslukua käytetään edelleen perusteena syrjäisyyttä laskettaessa. Syrjäisyysluku on puutteellinen määräytymistekijä, koska se ei ota huomioon välimatkoja ja etäisyyksiä laajoissa, harvaanasutuissa ja vesistöjen pirstomissa kunnissa. Syrjäisyysluku olisi vaatinut ehdottomasti uudistamista.

Syrjäisyyden porrastuksia esitettiin vähennettäväksi nykyisestä neljästä yhteen. Sosiaali- ja terveydenhuollossa erikseen olleet syrjäisyyskertoimet, joilla oli huomattava vaikutus, poistuvat kokonaan. Lausuntovaiheen jälkeen yksi porrastus palautettiin, joka korjasi syrjäisten kuntien asemaa. Kun suuri osa porrastuksista poistui, aiheuttaa tämä erälle kunnille menetyksiä, joita järjestelmän muut osat eivät korvaa.

Kuntaliitto esittää, että uudistuksen seuraavassa vaiheessa syrjäisyysluku uudistetaan kokonaan.

Kuntaliitto katsoo myös, että syrjäisyyden laskennan porrastusten vähentäminen ja yhdistely on oikeasuuntainen toimenpide. Porrastukset ovat ongelmallisia kuntaliitostapauksissa. Kertoimien tulisikin olla portaattomia.

Vieraskielisyys

Vieraskielisyyden painoarvoa lisätään nykyisestä merkittävästi. Se nousee 45 miljoonasta eurosta 479 miljoonaan euroon laskennallisena kustannuksena ja laajenee samalla koko väestön

kattavaksi (koski aiemmin vain 6-15 -vuotiaiden ikäryhmää perusopetuksessa). Kriteerillä pyritään ottamaan huomioon nykyistä paremmin maahanmuuttajien kunnille aiheuttamia kustannuksia. Niitä aiheutuu erityisesti pääkaupunkiseudun kunnissa, eräissä kaupungeissa ja raja-alueilla.

Kuntaliitto pitää perusteltuna kertoimen laajentamista. Annettu painoarvo ei kuitenkaan perustu tutkimustietoon. Kertoimen vaikuttavuutta kustannuksiin nähden tulisi seurata ja tarvittaessa muuttaa. Kuntaliitto muistuttaa, että kriteerillä ei missään tapauksessa saa korvata kunnille pakolaisten ja oleskeluluvan saaneiden turvapaikan hakijoiden kotouttamiskustannusten matalaa tasoa.

Perustamishankkeiden valtionavustuksen siirto

Esityksen mukaan oppilaitosten ja yleisten kirjastojen perustamishankkeiden valtionavustusest määräraha 46,6 milj. euroa esitetään siirrettäväksi peruspalvelujen valtionosuuspohjaan. Tämä merkitsee toteutuessaan perustamishankkejärjestelmän lopettamista eikä hankkeisiin olisi enää jatkossa saatavissa erillistä avustusta. Käytännössä tämä tarkoittaa valtionosuusleikkauksista neljän vuoden aikana.

Kuntaliitto ei vastusta esitettyä siirtoa, mutta toteaa, että kunnan peruspalvelujen investointi- ja peruskorjaushankkeiden valtion rahoitus on säilytettävä osana valtion suhdanne- ja työllisyyspolitiikkaa. Kuntien ja kuntayhtymien rakennusten ja toimitilojen korjausvelka on jo yli 5 miljardia euroa. Kunnille tuki näistä syistä olisi tarpeellinen.

Kuntien home- ja kosteusvauriokohteisiin tulee jatkossakin saada suhdanne- luonteista hanketukea.

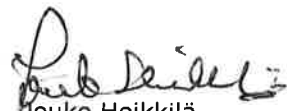
Vaikeista rakennemuutosongelmista kärsiville paikkakunnille on harkittava omien erillisten kuntataloutta vahvistavien toimenpiteiden käyttöönottoa.

Valtionosuusjärjestelmän uudistuksen jatkaminen

Uudistustyö jää vielä monin osin keskeneräiseksi eikä kaikista kriteereistä ole pohjaksi tutkimustietoa. Esim. uudella vieraskielisyystekijällä on merkittävä paino eikä se perustu tutkimuksiin. Myös sairastavuuskerroin ja ikärakenteen huomioonottaminen saattavat vaatia kehittämistä. Syrjäisyyden määrittämien perustuu nykyiselle jo vanhentuneelle syrjäisyystekijälle ja vaatii siksi kokonaan uudistamista. Vaikka nyt tehty uudistusehdotus kokonaisuutensa ja rakenteensa puolesta on oikeaan suuntaan menevä ja tässä vaiheessa toteuttamiskelpoinen, ei järjestelmän kehittäminen saa pysähtyä tähän. Sen vuoksi on tärkeätä, että järjestelmän uudistamisen seuraava vaihe käynnistetään ilman viivytyksiä.

Valtionosuusjärjestelmän uudistamisen jatkotyö on käynnistettävä, jotta uuden järjestelmän perusteet ja toimivuus voidaan varmistaa. Samalla tulee käynnistää uutta tutkimusta uudistustyön tueksi.

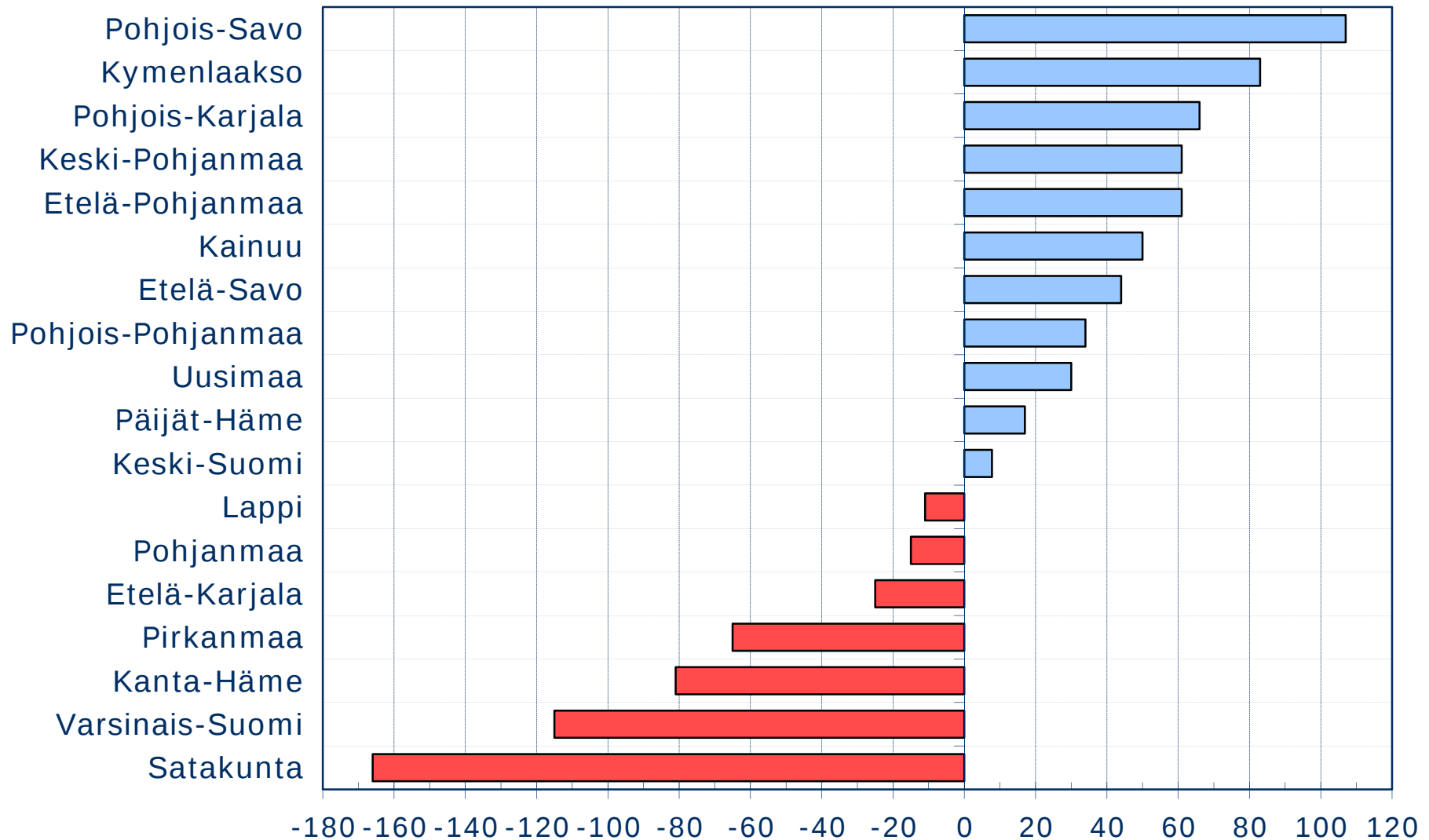
SUOMEN KUNTALIITTO

Jouko Heikkilä
kehittämispäällikkö
kuntatalous

Valtionosuusuudistus: Esityksen vaikutus kuntien valtionosuuteen vuoden 2014 tasossa kuntakoon mukaan

Kunnan asukasluku	Valtionosuuksien muutos <u>nyky- / uusi järjestelmä, €/asukas</u>			Esityksen vaikutus <u>valtionosuuksiin yhteensä</u>		
	Laskenn. kustann. ja omarahoitus- osuuden erotus	Lisäosat (+ yleinen valt.os. nykyjärj.)	Verotuloihin perustuva valtionos. tasaus	€/as.	1 000 €	Laskenn. vaikutus tulovero- prosenttiin %-yks.
Alle 2000 as.	-257	41	73	-143	-6 630	1,2
2001-6000 as.	-198	50	92	-55	-24 654	0,4
6001-10000 as.	-201	15	124	-62	-26 522	0,4
10001-20000 as.	-147	-14	136	-25	-16 193	0,2
20001-40000 as.	-141	-9	153	3	2 925	0,0
40001-100000 as.	-136	-19	167	13	12 131	-0,1
Yli 100000 as.	-95	2	122	29	58 474	-0,2
Yhteensä	-134	-0	134	-0	-470	0,0

Valtionosuusuudistus: Esityksen vaikutus kuntien valtionosuuteen vuoden 2014 tasossa maakunnittain, €/as.

Valtionosuusuudistus:

Suurimmat voittajat (€/as.) vuoden 2014 tasossa

Lähde: VM/KAO 9.4.2014

Kunta	Asukas- luku 31.12. 2012	Valtionosuudet yhteensä 2014		Esityksen vaikutus valtionosuuksiin yhteensä		
		Nykyinen järjes- telmä €/as.	Uusi järjes- telmä €/as.	€/as.	1 000 €	Laskenn. vaikutus tulovero- prosenttiin %-yks.
Koko maa	5 398 173	1 592	1 592	-0	-470	0,0
Evijärvi	2 686	3 077	3 417	340	914	-2,9
Utsjoki	1 285	5 211	5 523	311	400	-2,3
Raahe	25 659	1 949	2 209	260	6 680	-1,7
Kotka	54 873	1 796	2 055	259	14 196	-1,6
Kittilä	6 388	3 308	3 563	255	1 628	-1,9
Juva	6 783	3 006	3 253	247	1 676	-2,2
Iisalmi	22 135	2 079	2 315	236	5 217	-1,7
Juankoski	5 093	2 858	3 086	228	1 161	-1,8
Siikajoki	5 597	3 192	3 414	221	1 239	-1,9
Sodankylä	8 834	3 009	3 228	219	1 934	-1,6
Tohmajärvi	4 897	3 113	3 328	215	1 052	-1,9
Miehikkälä	2 177	3 720	3 928	208	453	-2,0
Vieremä	3 930	2 823	3 030	208	817	-1,8
Nurmes	8 308	3 420	3 613	193	1 602	-1,7
Pyhäjoki	3 311	2 777	2 961	184	610	-1,4

Valtionosuusuudistus:

Suurimmat häviäjät (€/as.) vuoden 2014 tasossa

Lähde: VM/KAO 9.4.2014

Kunta	Asukas- luku 31.12. 2012	Valtionosuudet yhteensä 2014		Esityksen vaikutus valtionosuuksiin yhteensä		
		Nykyinen järjes- telmä €/as.	Uusi järjes- telmä €/as.	€/as.	1 000 €	Laskenn. vaikutus tulovero- prosenttiin %-yks.
Koko maa	5 398 173	1 592	1 592	-0	-470	0,0
Merikarvia	3 269	3 904	3 312	-592	-1 935	5,0
Eurajoki	5 922	1 762	1 192	-571	-3 379	3,3
Luhanka	773	4 564	4 084	-479	-370	4,4
Kivijärvi	1 303	4 823	4 407	-416	-543	4,4
Rautjärvi	3 784	3 480	3 075	-404	-1 529	2,9
Rantasalmi	3 921	3 618	3 218	-399	-1 566	3,6
Pomarkku	2 373	3 568	3 187	-381	-903	3,3
Kinnula	1 764	4 268	3 898	-370	-653	3,8
Rautavaara	1 813	4 959	4 590	-369	-668	3,7
Karstula	4 376	3 664	3 302	-362	-1 584	3,3
Kannonkoski	1 553	4 418	4 070	-348	-541	3,5
Orivesi	9 571	2 671	2 349	-321	-3 076	2,5
Taivassalo	1 682	2 822	2 510	-311	-524	2,3
Pudasjärvi	8 620	4 533	4 225	-308	-2 654	3,0
Luoto	4 966	2 678	2 373	-305	-1 513	2,5

Valtionosuusuudistus: Kunnat, jotka häviävät esityksen mukaan vuoden 2014 tasossa

Lähde: VM/Kunta- ja aluehallinto-osasto 9.4.2014

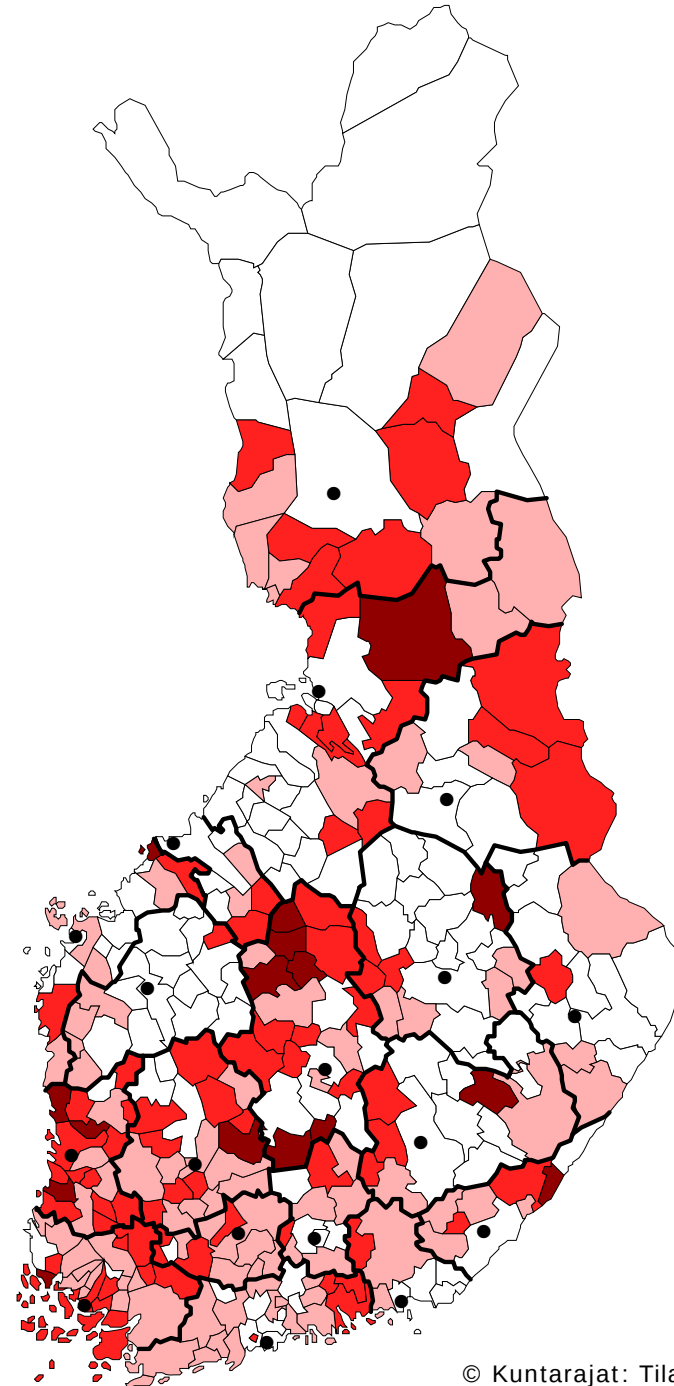
Suurin häviäjä: Merikarvia 592 €/as.

Valtionosuudet vähenevät:

- Yli 300 €/as. (16 kpl)
- 100-300 €/as. (82 kpl)
- Alle 100 €/as. (92 kpl)

Yhteensä 190 kuntaa

 Maakuntakeskus

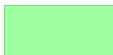

Valtionosuusuudistus: Kunnat, jotka voittavat esityksen mukaan vuoden 2014 tasossa

Lähde: VM/Kunta- ja aluehallinto-osasto 9.4.2014

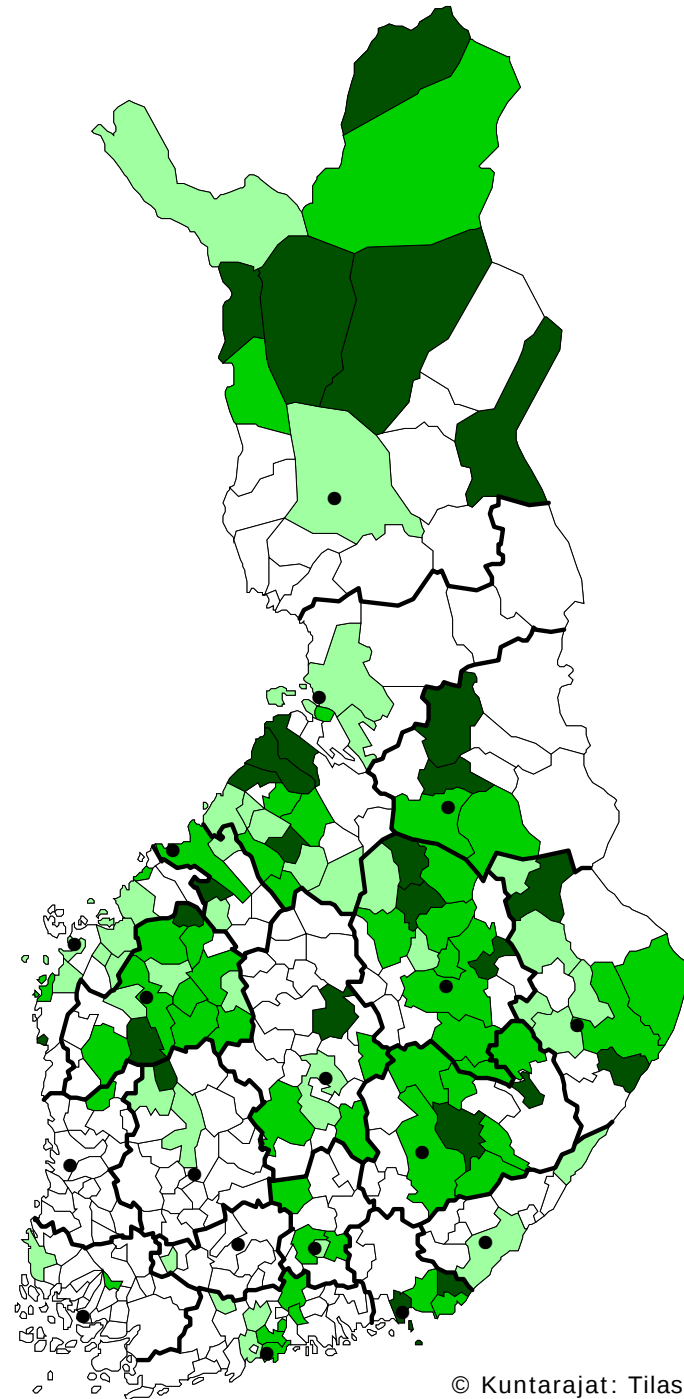
Suurin voittaja: Evijärvi 340 €/as.

Valtionosuudet kasvavat:

	Yli 150 €/as.	(26 kpl)
	50-150 €/as.	(50 kpl)
	Alle 50 €/as.	(38 kpl)

Yhteensä 114 kuntaa

● Maakuntakeskus

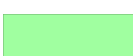
Valtionosuusuudistus: Muutoksen laskennallinen vaikutus kunnan tuloveroprosenttiin

Lähde: VM/Kunta- ja aluehallinto-osasto 9.4.2014

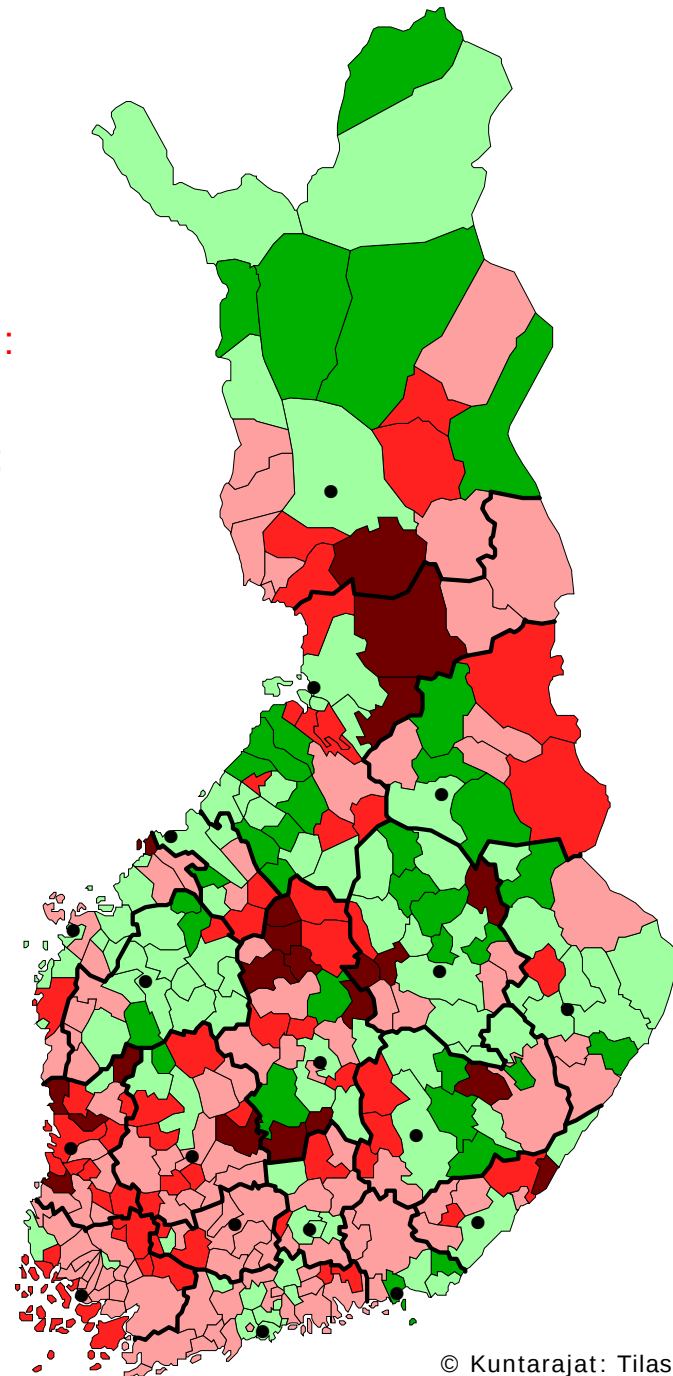
Suurin laskennallinen vaikutus tuloveroprosenttiin:
Merikarvia +5,0 %-yksikköä

Pienin laskennallinen vaikutus tuloveroprosenttiin:
Evijärvi -2,9 %-yksikköä

Laskennallinen vaikutus tulo-
veroprosenttiin, %-yksikköä:

	+2,5...+5,0	(21 kpl)
	+1,0...+2,4	(62 kpl)
	+0,0...+0,9	(107 kpl)
	-0,0...-0,9	(79 kpl)
	-1,0...-2,9	(35 kpl)

● Maakuntakeskus

Eduskunnan perustuslakivaliokunnalle

Kuuleminen valiokunnassa 16.5.2014

Lausunto HE 38/2014 vp hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi kunnan peruspalveluiden valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta

1. Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kunnan peruspalveluiden valtionosuudesta annettua lakia. Esityksen mukaan kunnan valtionosuuden laskentaperusteisiin ehdotetaan useita muutoksia, jotka muuttavat merkittävästi yksittäisten kuntien saamia valtionosuuksia. Esitys ei muuta valtionosuuksien määrää valtakunnan tasolla. Julkisen talouden tasapainottamiseksi toteutetuista valtionosuuksien leikkauksista on päätetty erikseen mm. lailla 1188 /2013 kunnan peruspalveluiden valtionosuudesta annetun muuttamisesta. Mainittua lainmuutosta koskevasta hallituksen esityksestä Suomen Kuntaliitto, *jäljempänä Kuntaliitto*, on antanut perustuslakivaliokunnalle lausuntonsa 3.10.2013 (Dnro 3608/90/3013). Lausunnossaan Kuntaliitto totesi, että mainituksessa hallituksen esityksessä ei kyetty osoittamaan, että rahoitusperiaatte kunnissa toteutuisi valtionosuusleikkausten jälkeen.

Nyt käsiteltävänä olevassa hallituksen esityksessä merkittävimmät muutokset valtionosuuden jakautumiseen kuntien kesken aiheutuvat noin 720 miljoonan euron suuruudesta järjestelmän sisäisestä siirrosta valtionosuuden laskennallisista kustannuksista (kustannuksen tasauksesta) verotuloihin perustuvaan valtionosuuksien tasaukseen (tulojen tasaukseen), ikärakenteeseen ja sairastavuuteen pohjautuvien valtionosuuden laskentaperusteiden uudistamisesta sekä vieraskielisten asukkaiden painoarvon merkittävästä kasvusta valtionosuuskriteerinä. Kuntien mahdollisuuksia sopeutua järjestelmämuutoksen vaikutuksiin helpotetaan viiden vuoden siirtymäajalla.

2. Rahoitusperiaatteen toteutumisen arvioinnista yleensä

Perustuslakivaliokunta on useissa lausunnoissaan katsonut, että säädettäessä kunnille tehtäviä tulee samalla varmistua, että kunnilla on tosiasiallisesti riittävästi voimavaroja käytännössä toteuttaa nämä tehtävät (*rahoitusperiaate*). Rahoitusperiaatteen on katsottu sisältyvän perustuslain 121 §:ssä säädettyyn kunnalliseen itsehallintoon ja siinä kunnan oikeuteen päättää itsenäisesti hallinnostaan ja taloudestaan. Rahoitusperiaate sisältyy myös Suomea oikeudellisesti sitovan Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan (SopS 65 ja 66/1991) 9 artiklaan, jonka mukaan paikallisviranomaiset ovat kansallisen talouspolitiikan rajoissa oikeutettuja riittäviin omiin taloudellisiin voimavaroihin, joiden käytöstä ne voivat vapaasti määrätä toimivaltuuksiensa rajoissa. Paikallisviranomaisten taloudellisten voimavarojen tulee olla riittävät suhteessa niihin velvoitteisiin, jotka niille on annettu perustuslaissa ja muussa laissa.

Rahoitusperiaatteen tulee toteutua sekä kuntatalouden kokonaisuudessa että kussakin yksittäisessä kunnassa.

Kuntaliitto pitää merkittävänä, että nyt käsiteltävänä olevasta hallituksen esityksestä on pyydetty perustuslakivaliokunnan lausunto. Valtionosuusjärjestelmän muutoksia, valtionosuuksien leikkauksia sekä kuntien tehtävien ja velvoitteiden lisäyksiä ei säännönmukaisesti ole eduskunnassa arvioitu suhteessa rahoitusperiaatteeseen.

Perustuslakivaliokunta arvioi kuitenkin lausunnossaan vuoden 2012 alusta voimaan tulevista valtionosuuden määräytymisperusteiden muutoksista (PeVL 12/2011 vp), että valtionosuusprosentin alentaminen 2,7 prosenttiyksiköllä ja kiinteistöveron poisto kunnan verotuloihin perustuvasta valtionosuuksien tasauksesta ei merkittävästi vaarantanut perustuslain 121 §:ssä turvattua kunnan oikeutta päättää itse taloudestaan. Samalla perustuslakivaliokunta kuitenkin totesi, että tuolloin oli käytännössä mahdotonta kattavasti arvioida, mikä merkitys ehdotetuilla muutoksilla oli kuntien tosiasiallisiin mahdollisuuksiin vastata niille kuuluvien palveluiden tuottamisesta.

Vuodesta 2014 toteutettavia valtionosuuksien leikkauksia koskevassa lausunnossaan 34/2013 vp perustuslakivaliokunta puolestaan totesi, ettei hallituksen esitykseen tuolloinkaan sisältynyt valiokunnan edellyttämää riittävää ja täsmällistä tietoa esityksen vaikutuksista kuntien kokonaistalouteen ja yksittäisiin kuntiin tai arviota kuntien tosiasiallisista mahdollisuuksista vastata niille kuuluvien palveluiden tuottamisesta. Valiokunta kiinnitti myös huomiota kuntataloutta koskevien eri toimenpiteiden yhteisvaikutuksen arvioinnin tarpeellisuuteen. Valiokunta kuitenkin arvioi, ettei kuntien valtionosuusprosentin alentaminen ja omarahoitusosuuden korotus tuolloin ehdotetussa laajuudessa vaarantanut sillä tavoin kuntien mahdollisuutta päättää itse näisest omasta taloudestaan, että se muodostuisi perustuslain vastaiseksi.

Kuntaliitto pitää erittäin ongelmallisena, että käytössä ei ole yleisesti hyväksyttyä mekanisme, jonka pohjalta voitaisiin arvioida kuntien tehtäviä ja niiden rahoituksen tasapainoa rahoitusperiaatteen toteutumisen näkökulmasta. Tällainen mekanismi on välttämätöntä saada aikaiseksi mahdollisimman pian. Arviointimenettelyn tulisi perustua valmisteilla olevaan uuteen julkisen talouden ohjausjärjestelmään ja siihen sisältyvään kuntatalousohjelmaan, joka kattaisi kuntatalouden kokonaisuudessaan (sekä lakisääteiset että kuntien itsehallintonsa nojalla hoitamat tehtävät). Kuntatalousohjelmassa määriteltäisiin myös yksilöidyt toimenpiteet kuntatalouden tasapainon saavuttamiseksi keskipitkällä aikavälillä sekä sitova euromäärä valtion toimenpiteistä aiheutuville kuntien menojen ja tulojen muutoksille.

3. Hallituksen esityksen arviointia

Kuntaliitto, katsoo, että uudistus on kokonaisuutena toteuttamiskelpoinen. Tämä koskee erityisesti järjestelmän rakennetta ja pääosin myös ehdotettuja valtionosuuden laskentaperusteita. Kuntaliitolla on useisiin yksittäisiin valtionosuuden laskentaperusteisiin huomautuksia, jotka eivät kuitenkaan ole ratkaisevia esityksen perustuslainmukaisuuden arvioinnin näkökulmasta. Kuntaliitto pitää myös tärkeänä, että uudistuksessa edetään asetetun aikataulun mukaan, jotta kunnilla olisi valtionosuuksien määräytymisestä ja tasosta riittävät tiedot valmisteltaessa kuntien talousarvioita vuodeksi 2015.

Nyt käsiteltävänä oleva hallituksen esitys sisältää aikaisempaa huomattavasti kattavamman ja laadullisesti paremman arvion esityksen suhteesta perustauslaissa turvattuun rahoitusperiaatteeseen. Esityksessä rahoitusperiaatteen toteutumista tarkastellaan esityksessä ehdotetun valtionosuusjärjestelmän muutoksen sekä vuosina 2012- 2015 eri lainsäädännöllä toteutettujen ja toteutettavien valtionosuuksien leikkausten kokonaisvaikutusten näkökulmasta. Ajallisesti vaikutusten arviointi ulottuu vuoteen 2020 saakka. Arvioinnissa on myös otettu huomioon sekä kuntatalouden kokonaisuuden että yksittäisen kunnan näkökulma.

Hallituksen esityksessä on ansiokkaasti kuvattu valtionosuusuudistuksen ja valtionosuuksien leikkausten aiheuttamia paineita kuntien veroasteeseen sekä arvioitu valtionosuuksien menetysten ja lisäysten suhdetta kuntien tulopohjaan. Sen sijaan uudistusten vaikutuksia velkaantumiskehitykseen on arvioitu suppeammin.

Samalla Kuntaliitto kuitenkin toteaa, että kuntien talouteen vaikuttavat valtionosuusuudistuksen ja valtionosuuksien leikkausten lisäksi monet muut vireillä olevat uudistukset, joita ei ole otettu tai voitu ottaa huomioon tässä hallituksen esityksessä. Tällaisia ovat erityisesti useat vireillä olevat kuntien tehtävien ja velvoitteiden laajennukset, hallituksen päättämään rakennepoliittiseen ohjelmaan sisältyvät toimenpiteet, kuten kuntien aikaisempaa suurempi vastuu työmarkkinatuen kustannuksista sekä kuntien tehtäviin ja velvoitteisiin suunnitellut noin yhden miljardin euron suuruiset muutokset.

Hallitus on esityksessään ehdottanut, että esitys voidaan säätää tavallisessa lainsäätämisyksessä, vaikka esityksessä on todettu rahoitusperiaatteen toteutumisen arvioinnin vaikeus ja kuntatalouden ongelmat, kuten kunnallisveroasteen korotuspaineet sekä tarve sopeuttaa kuntien toimintaa voimakkaasti. Kuntaliitto katsookin, että hallituksen esitys on perustuslaillisten johtopäätösten osalta ristiriitainen. Esitykseen sisältyvä taloudellisten vaikutusten arviointi ei tue johtopäätöstä, jonka mukaan rahoitusperiaate toteutuu maan kaikissa osissa.

Kuntaliitto katsoo, että rahoitusperiaatteen toteutuminen on kuntien lisääntyneiden tehtävien ja velvoitteiden, mittavien valtionosuusleikkausten sekä ehdotetun valtionosuusuudistuksen kuntakohtaisten vaikutusten vuoksi vakavasti uhattuna. Tähän viittaavat useat käsiteltävässä hallituksen esityksessä ja vuosia 2015 - 2018 koskevassa peruspalveluohjelmassa esitetyt seikat, joita käsitellään seuraavassa.

Päätetyt kuntien peruspalvelujen valtionosuuksien leikkaukset tulevat olemaan vuoden 2017 tasossa noin 1 400 miljoonaa euroa vuodessa ja vuoden 2014 tasossa noin 1 120 miljoonaa euroa vuodessa. Valtionosuuden leikkaukset ovat vuonna 2015 noin 1 300 miljoonaa euroa. Vuosille 2012 - 2017 kohdistuvien leikkausten johdosta kunnilta jää valtionosuuksia saamatta yhteensä 6,6 miljardia euroa. Näiden leikkausten lisäksi tulevat opetustoimen valtionosuusleikkaukset.

Samaan aikaan kunnille on annettu ja viimeisimmän peruspalveluohjelman mukaan ollaan antamassa runsaasti uusia tehtäviä ja niiden toteuttamistapaa koskevia velvoitteita periaatteella, että valtionosuus näihin uusiin tehtäviin ja velvoitteisiin on hallitusohjelman mukaisesti yli 50 prosenttia. Tästä korotetusta valtionosuusprosentista huolimatta *kunnat joutuvat toteuttamaan sekä aikaisemmat että uudet tehtävät ja velvoitteet merkittävästi aikaisempaa alemmalla kokonaisrahoituksella.* Valtion toimenpiteiden nettovaikutus kuntatalouteen on peruspalvelubudjettitarkastelun mukaan ollut negatiivinen joka vuosi vuodesta 2011. Vuonna 2014 tämä vaikutus on -257 miljoonaa euroa. Lisäksi ongelmana on, että valtion kuntiin kohdistamien toimenpiteiden kustannusvaikutukset säätämismuutoksissa usein aliarvioidaan ja tosiasiallinen vaikutus on kuntatalouden näkökulmasta edellä mainittua synkempi.

Esityksen ongelmallisuutta rahoitusperiaatteen näkökulmasta kuvaa hyvin hallituksen esitykseen sisältyvä laskelma, joka osoittaa järjestelmämuutoksen ja valtionosuusleikkausten aiheuttavan yksittäisissä kunnissa enimmillään yli viiden prosenttiyksikön suuruisen laskennallisen veronkorotuspaineen vuoteen 2020 mennessä. Menetykset suhteessa kunnan käyttömenoihin ovat enimmillään lähes yhdeksän prosenttia. Tämä vahvasti viittaa rahoitusperiaatteen toteutumisen vaarantumiseen siitä huolimatta, että valtionosuusjärjestelmän muutosvaikutukset tulevat voimaan asteittain viiden vuoden siirtymäaikana.

Kuntatalouden ongelmat näkyvät myös velkaantumisen kiihtymisenä, kunnallisveron korotuspaineina, alijäämien kasvuna ja tarpeena sopeuttaa kuntien menoja huonoon talouskehitykseen. Esimerkiksi kuntien velkaantuminen on kiihtynyt jatkuvasti 2000 luvun alusta saakka. Kuntien lainakannan arvioidaan kasvavan noin 15,6 miljardista eurosta vuonna 2013 noin 17,3 miljardiin euroon vuonna 2014 ja noin 26,4 miljardiin euroon vuonna 2018, jos kunnat eivät pysty sopeuttamaan menojaan tai nosta merkittävästi verotustaan tai, kuten todennäköisimmin tapahtuu, tekemään molempia.

Kuntien vastuulla olevien sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen menot kasvavat laskennallisesti vuodesta 2015 vuoteen 2018 yli 1 100 miljoonalla eurolla ja esi- ja perusopetuksen menot noin 90 miljoonalla eurolla pelkästään väestömäärän ja ikärakenteen muutoksista johtuen. Erityisesti kasvavien sosiaali- ja terveydenhuollon menojen valtionosuusrahoituksen aleneminen merkitsee kuntien rahoitusvastuun kasvamista ja lisää painetta veronkorotuksiin.

Elokuun 2013 kehysriihessä tehtyjen päätösten mukaan kuntien tehtävien ja velvoitteiden purkamisella haetaan yhden miljardin euron kustannussäästöjä vuoden 2017 tasossa. Lisäksi samana ajanjaksona julkista taloutta on tarkoitus tasapainottaa toisella miljardilla lisäämällä kuntasektorin tuottavuutta ja nostamalla kunnan päätösvallassa olevia veroja. Näiden toimenpiteiden toteutus ja taloudelliset vaikutukset ovat monilta osin vielä avoinna ja ne tuovat onnistuneestikin toteutettuina kustannussäästöjä vasta myöhemmin, todennäköisesti aikaisintaan vasta vuodesta 2016 eteenpäin.

Voidaankin perustellusti kysyä, toteutuuko rahoitusperiaate enää tilanteessa, jossa kuntien on valtakunnan tasolla pakko ottaa runsaasti lisää velkaa, korottaa verojaan ja sopeuttaa toimintaansa ilman, että kuntien lakisääteisiin tehtäviin ja velvoitteisiin puututaan. Kunnille päinvaltoin annetaan lisää velvoitteita ja toimintaa ohjaavaa normistoa. Ottaen huomioon talouserot eri kunnista on ilmeistä, että on kuntia, joissa tehtävät ja velvoitteet ovat epäsuhteessa kuntien rahoitusmahdollisuuksiin tavalla, että rahoitusperiaate ei toteudu.

Kuntaliitto katsoo, että hallituksen esityksessä ei ole osoitettu, että rahoitusperiaate kunnissa toteutuu hallituksen esityksessä ehdotetun valtionosuusuudistuksen, päätettyjen valtionosuusleikkausten sekä kunnille annettujen uusien tehtävien ja velvoitteiden jälkeen.

SUOMEN KUNTALIITTO

Arto Sulonen
johtaja, lakiasiat